

Unionen som én enhed

Omdannelsen af Unionen og Fællesskabet til en samlet union med status som én juridisk enhed muliggør en mere samlet, europæisk optræden udadtil, idet Unionen samlet kan varetage alle sine politikker - både handelspolitik, udviklingspolitik, miljøpolitik og mere generel udenrigs- og sikkerhedspolitik - som en enhed. Eksempelvis kan EU således for fremtiden indgå bindende aftaler med tredjelande og internationale organisationer, som kan dække både det traditionelle og hidtil betegnede fællesskabssamarbejde såvel som den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Udenrigsrepræsentanten

Embedet som EU's højststående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik (udenrigsrepræsentanten) styrkes og udbygges. Dette sker navnlig ved, at den pågældende samtidig vil blive næstformand i Kommissionen. Udenrigsrepræsentanten skal således varetage såvel EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik på mandat fra Rådet som Kommissionens eksterne forbindelser. Det svarer til de ansvarsområder, som i dag varetages af den Høje Repræsentant (Javier Solana) og af kommissæren med ansvar for eksterne forbindelser (Ferrero-Waldner). Udenrigsrepræsentanten er derfor blevet kaldt »dobbelt-hattet«.

Udenrigsrepræsentanten bliver endvidere fast formand for møderne i Rådet (udenrigsanliggender) og får bl.a. ansvaret for en række af de opgaver inden for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, der i dag tilkommer det land, der varetager formandskabet for Rådet. Det gælder bl.a. den løbende høring af Europa-Parlamentet om spørgsmål inden for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. For at bistå udenrigsrepræsentanten oprettes en såkaldt fælles EU-udenrigstjeneste med EU-repræsentationer i udlandet og ved internationale organisationer. EU-repræsentationerne erstatter de delegationer, som Kommissionen har i dag. Den fælles udenrigstjeneste berører ikke de nationale diplomatiske tjenester.

Den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik

Den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik forbliver et særligt, grundlæggende mellemstatsligt samarbejdsområde. EU-domstolen vil fortsat

grundlæggende ikke have kompetence med hensyn til den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Enstemmighed bevares som hovedregel. Hvor der undtagelsesvist kan træffes beslutning med kvalificeret flertal indføres en såkaldt »nødbremse«. Nødbremsen består i, at et medlemsland i sådanne tilfælde kan kræve beslutningen forelagt for Det Europæiske Råd, som træffer beslutning ved enstemmighed.

EU's politik-områder

Målet med Lissabon-traktaten har ikke været at ændre grundlæggende på EU's mange politik-områder. På en lang række samarbejdsområder sker der derfor ingen eller kun få ændringer med Lissabon-traktaten. Det gælder inden for reglerne om EU's indre marked og inden for de fleste af EU's andre politikker.

Den største ændring inden for disse områder er, at det nu bliver udgangspunktet, at Rådet træffer afgørelser med kvalificeret flertal og at den almindelige lovgivningsprocedure, hvor Europa-Parlamentet er medlovgiver, udbredes. Dette gælder f.eks. for vedtagelser om social sikring for vandrende arbejdstagere under det indre marked. Her indfører Lissabon-traktaten dog en såkaldt »nødbremse«, der gør det muligt for et enkelt medlemsland at blokere for vedtagelsen - i praksis ved at henvise beslutningen til Det Europæiske Råd, som træffer afgørelse med konsensus.

Klima

Bekæmpelse af klimaforandringer indskrives som et af målene for Unionens miljøpolitik. Det følger allerede af de nugældende traktater, at miljøbeskyttelse skal integreres i udformningen af EU's politikker. Endvidere er bæredygtig udvikling af jorden et af Unionens mål. Med Lissabon-traktaten er det på den baggrund klargjort, at bekæmpelse af klimaændringer kan tages op i en række horisontale sammenhænge.

Retlige og indre anliggender

Amsterdam-traktaten overflyttede i sin tid samarbejdet om asyl, indvandring, grænsekontrol og civilret fra den mellemstatslige ramme i den såkaldte søjle 3 til den overstatslige ramme. Lissabon-traktaten afskaffer den sidste rest af 3. søjle ved at lægge det politi- og strafferetlige samarbejde sammen med det øvrige samarbejde